

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 15-04-46135-04 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

בפני כבוד השופטת מוריה צ'רקה

תובעים
1.ס.ש.
2.ט.פ.
3.א.ש.
ע"י ב"כ עוה"ד ירון מויאל

נגד

נתבעים
1.עמי פלד
2.גרשון בר סלע
ע"י ב"כ עוה"ד אסף גולד

3.תקוע אג"ש להתיישבות קהילתית בע"מ
4.מועצה אזורית גוש עציון
5.מגדל חברה לביטוח בע"מ
שלושתם ע"י ב"כ עוה"ד רעות עוזרי

פסק דין

1
2 מי אחראי לפצות את התובעת, אשר ננשכה על ידי קבוצה של כלבים מסוכנים? בשאלה זו יעסוק
3 פסק הדין שלהלן.

4 רקע עובדתי והשתלשלות העניינים

- 5 1. התובעת, ילידת 28.6.97, הייתה כבת 10 ביום 14.6.07, והתגוררה בישוב תקוע, במועצה
6 האזורית גוש עציון (הנתבעים 3 ו-4 בהתאמה, להלן ולשם קיצור ייקראו שני הנתבעים
7 הללו, המבוטחים יחדיו אצל הנתבעת 5, "הרשות המקומית").
- 8 2. בשעות אחר הצהרים של אותו היום הלכה התובעת לביתה יחד עם אחיה הקטן. במהלך
9 ההליכה ברחוב, ראו הילדים קבוצה של כלבים. האח הקטן נבהל וברח, בעוד התובעת
10 נשארה במקומה. הכלבים הקיפו את התובעת, אחד מהם נשך אותה ברגלה והפילה. לאחר
11 מכן, המשיכו הכלבים לנשוך את התובעת, עד אשר שכנים שמעו את צעקותיה, יצאו אליה
12 והצילו.
- 13 3. למקום האירוע הוזעק אמבולנס שפינה את התובעת, וכן הגיעו למקום עובדי הרשות
14 המקומית שתפסו שניים מתוך הכלבים. לאחר בירור, הם הוציאו צו הסגר לשני כלבים
15 נוספים.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 46135-04-15 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

- 1 4. לטענת התובעת, 3 מתוך הכלבים היו בבעלות הנתבע 2, שהתגורר בשכנות למשפחתה של
- 2 התובעת (להלן: יכונה נתבע זה "הנתבע"). שלושת הכלבים היו מסוג אמסטף, או אמסטף
- 3 מעורב, האחת היא כלבה מבוגרת, והיא אימם של השניים האחרים, שהיו כבני שנתיים.
- 4 5. במועד האירוע היו הכלבים בהשגחתו של הנתבע 1 (אשר יכונה להלן: "עמי"). בבעלותו של
- 5 עמי הייתה כלבה נוספת, מסוג בוקסר, ואף היא הייתה עם הכלבים האחרים בשעת מעשה.
- 6 6. תוצאות התקיפה היו קשות, והיא הותירה בתובעת צלקות גופניות ונפשיות. הצדדים
- 7 הסכימו להעמיד את נזקיה של התובעת על סך של 197,000 ₪, כולל שכר טרחת עורך דין
- 8 והוצאות. לפיכך פסק הדין שלהלן יעסוק בשאלת האחריות בלבד.
- 9 7. בגין האירוע הוגש כתב אישום הן כנגד עמי והן כנגד הנתבע. המדינה חזרה בה מכתב
- 10 האישום כנגד הנתבע, בכפוף לפיצוי התובעת בסכום של 10,000 ₪. הצדדים הסכימו
- 11 שסכום זה ינוכה מחלקו של הנתבע, ככל שתוטל עליו אחריות.
- 12 8. עמי הודה באשמה במסגרת ההליך הפלילי והורשע באי נקיטת צעדי זהירות בחיה.
- 13 במסגרת התיק שבפני עמי לא הגיש כתב הגנה, וביום 20.3.16 ניתן נגדו פסק דין.
- 14 9. פסק הדין שלהלן יעסוק אם כן רק בשאלת אחריותם של הנתבע והרשות המקומית לנזקי
- 15 התובעת.

טענות הצדדים

- 17 10. התובעת טוענת שאחריות הנתבע לתקיפת הכלבים היא אחריות מוחלטת, שכן הוא היה
- 18 בעליהם. לחלופין, טוענת התובעת, שהנתבע התרשל, אף אם הפקיד את עמי כאחראי
- 19 להשגיח עליהם.
- 20 11. עוד טוענת התובעת, שהרשות המקומית אחראית למנוע הימצאותם של כלבים מסוכנים
- 21 המשוטטים בתחומי הישוב כשהם אינם קשורים וללא זמם. התובעת מצביעה על כך, שזה
- 22 היה המקרה השני בתוך חודשים ספורים, במהלכו ילד הותקף בישוב תקוע על ידי להקת
- 23 כלבים מסוכנים.
- 24 12. לטענת התובעת, אחריותם של כל שלושת הנתבעים (עמי, הנתבע והרשות המקומית) היא
- 25 ביחד ולחוד, שכן הם מעוולים במשותף.
- 26 13. הנתבע חולק מכל וכל על מעורבות הכלבים שלו באירוע, ומצביע על סתירות בתיאורים
- 27 השונים שניתנו באשר לכלבים שהיו מעורבים בו.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 15-04-46135-ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

14. הנתבע טוען שבשעת האירוע הוא שירת בשירות מילואים פעיל, ועל כן הזמין את עמי להתגורר בביתו, וביקש ממנו להשגיח על הכלבים. לפיכך, כך טוען הנתבע, הוא לא יכול להיחשב כמחזיק הכלבים, ואין להטיל עליו אחריות למעשיהם.
15. עוד טוען הנתבע, שלא התרשל כאשר הפקיד את הכלבים בידי עמי, אדם מבוגר ומנוסה בטיפול בכלבים, ולפיכך אין לו אחריות לאירוע.
16. הרשות סבורה שאת האחריות לנזקי התובעת יש להטיל על הנתבע ועל עמי, ועליהם בלבד. לטענת הרשות, היא פעלה באופן סביר כשהעסיקה מפקח אשר לכד כלבים משוטטים כשאינם קשורים וללא זמם. הרשות מדגישה שבלתי אפשרי למנוע שוטטות כלבים בישוב אשר אינו מוקף גדר, כאשר כלבים ללא בעלים יכולים להיכנס אליו כל אימת שיחפצו בכך. בנוסף, טוענת הרשות, אין לה אמצעי אכיפה חוקיים יעילים לאכוף על תושביה את האיסור לשחרר כלב להסתובב חופשי, כשהוא אינו קשור וללא זמם. לפיכך מבקשת הרשות ששאלת אחריותה לנזקי התובעת תוכרע על פי סבירות האמצעים שנקטה, בשים לב לאמצעים העומדים לרשותה, ולא לפי מבחן התוצאה.
17. הרשות מוסיפה וטוענת שכל אמצעי המניעה שיכולה הייתה לנקוט מכוונים למניעת שוטטות של כלבים ללא בעלים. אולם במקרה דנן, את התובעת תקפו כלבי הנתבע. ממילא, לטענת הרשות, היא לא יכולה הייתה למנוע הימצאותם של כלבים אלו במרחב הציבורי, כשהם משוחררים.
18. בנוסף, מדגישה הרשות שאין לטעמה מקום לראות בה אחראית ביחד ולחוד עם הנתבעים האחרים, בשים לב למהות האחריות המיוחסת לכל אחד מהם.
- בשאלות אלה נדון להלן, כסדרן.

דיון והכרעה

- זהות הכלבים שנשכו את התובעת
19. לתחילתו של אירוע התקיפה הייתה התובעת עדה יחידה. כעבור דקות אחדות הגיעו למקום מספר שכנים, עמי, אימה של התובעת, בן הזוג של האם, וכן מנהל מחלקת התברואה של הרשות המקומית. עדי ראייה אלו מסרו גרסאותיהם במשטרה סמוך למועד האירוע. תיק המשטרה ובתוכו הודעות אלו הוגש בהסכמה וסומן ת/1. מתוך תיק המשטרה עולות העובדות שיפורטו להלן.
20. השוטר שהגיע למקום הכין דו"ח פעולה ובו נרשם כי

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 46135-04-15 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

- 1 "למקום הגיע מנהל תברואן, מאיר אלמקייס, מס' פלאפון ..., אשר לקח את שני
2 הכלבים שהיו מעורבים בנשיכה להסגר ואת 3 הכלבים הנותרים נשאר אצל
3 עמי פלד מס' פלאפון ... עד להוצאת צו להסגר הכלבים מטעם משרד הבריאות.
4 לציין כי שני הכלבים שנלקחו להסגר שייכים לגרי סולד אשר השאיר אותם
5 להשגחה אצל עמי פלד שהתארח בבית של גרי סולד (הנתבע – מ.צ'י.). לציין כי
6 העדים זיהו ארבעה כלבים שתקפו את הילדה, למרות שעמי פלד טוען שרק שני
7 הכלבים תקפו את הילדה וגם האמא המבוגרת של שני הכלבים החומים הייתה
8 במקום אך לא נשכה והכלבה שלו בצבע לבן היא רק באה אתו אך לא הייתה
9 מעורבת בנשיכה..."
- 10 21. עדותה של התובעת במשטרה עלה בקנה אחד עם האמור לעיל. התובעת העידה ש"היו 4
11 כלבים אבל 2 מתוך ה- 4 תקפו אותי..." (ש' 4-5)
12 עדת הראיה תמר לוי העידה כך:
- 13 "יצאתי מהבית וראיתי את (התובעת) שוכבת על המדרכה וארבעה כלבים
14 מתנפלים עליה ונושכים אותה... צבעם של הכלבים הם אחד לבן, שניים חומים
15 ואחד מעורב בצבעים של חום ולבן..."
- 16 עדת הראייה מרים סאטניק העידה שהייתה הראשונה שהגיעה למקום לשמע זעקותיה של
17 התובעת:
- 18 "ראיתי בוודאות שלושה כלבים שנראים כך: שניים זהים בצבעים של גווני חום
19 ושחור אמסטפים כאשר אחד האמסטפים נשך לי את הרגל וכלב אחד לבן
20 שנראה לי מסוג אמסטף מעורב..."
- 21 בהמשך דבריה ספרה העדה שעמי הגיע למקום,
22 "ולא היה לו איך לקחת את כל ארבעת הכלבים. וגם לאחר שהוא היה במקום
23 אחד הכלבים שיש לו תאום זהה מהאמסטפים תקף את הילדה בשנית ואז הוא
24 ניסה לתפוס אותה שוב ולא הצליח לתפוס את ארבעת הכלבים..."
- 25 דולב ישרן העיד שראה את האירוע מגינת ביתו:
- 26 "ראיתי את הילדה על הרצפה, פשוט מתגוננת בפני שני כלבי אמסטף... ובסביבה
27 היו ליד הנשיכה שני כלבים, כלב לבן מסוג דוברמן, וכלבת פיטבול חומה. ממש
28 כמה שניות אחר כך הבחורה מהבית של משפחת סטניק בשם מרים יצאה בכדי
29 לעזור לילדה וגם הגיעה בריצה הבחור בשם עמי פלד, ניסה להרחיק את
30 הכלבים... בסופו של דבר הרחיק את הכלבים ותפס את שני הכלבים..."
- 31 עד זה נשאל על ידי החוקר כמה כלבים הוא ראה במקום, והשיב שארבעה. כאשר נשאל
32 כמה כלבים נשכו את הילדה השיב:

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 46135-04-15 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

- 1 "אני ראיתי בבירור את שני האמסטפים וגם הבולדוג נתן בקטנה נשיכות אבל
2 לא היה כמו האמסטפים. ברגע שאני התקרבתי לאזור הנשיכה הכלב רץ לעברי
3 – כלב מסוג דוברמן."
4 בן הזוג של אימה של התובעת מסר את שראה:
5 "ארבעה כלבים, שתיים דומים מאד חומים ועוד אחד דומה ויותר מבוגרת ועוד
6 כלב לבן גדול... הכלבים שייכים למיטב הבנתי החומה המבוגרת שייכת לבעל
7 שני הכלבים החומים הנוספים. הכלבה הלבנה הרביעית שייכת לחבר של בעל
8 שלושת הכלבים. כל ארבעת הכלבים היו באחריותו (של עמי פלד). לציין
9 ששלושת הכלבים שייכים לגרי סול שגר במורד הרחוב..."
10 עמי נחקר במשטרה תחת אזהרה, והעיד שהוא היה בביתו של הנתבע עם 5 כלבים, מתוכם
11 שני האמסטפים הצעירים (או הפיטבולים הצעירים) הם שביצעו את התקיפה. עמי הוא
12 היחידי מבין עדי הראיה שהעיד שהיו שם גם כלבים נוספים של שכנים,
13 "וגם שני הכלבים הנוספים שהיו אצלי ולא הספקתי להכניסם הביתה. הם גם
14 היו שם... אבל אני רוצה להדגיש ותכתוב את זה. הכלבים היחידים שהיו
15 בתקיפה של הילדה אלו שני הפיטבולים. כל השאר לא נגעו בילדה." (ש' 52-53)
- 16 22. הנה כי כן, כל העדים כולם מעידים שבמקום הנשיכה היו 4 כלבים, אף שבתיאורם, ובפרט
17 בניסיון לקבוע לאיזה גזע הם משתייכים, ישנן מספר גרסאות. יתר על כן, על פי כל העדויות,
18 עיקר הנשיכות בוצעו על ידי 2 כלבים, ככל הנראה כלבי האמסטף הצעירים שהיו בבעלות
19 הנתבע.
- 20 23. אמנם, בכתב התביעה ובעדות בבית המשפט נמסרו גרסאות אחרות בנוגע למספר הכלבים
21 והזיהוי שלהם. אולם גרסאות אלו נמסרו ממרחק של 12 שנים, ומטבע הדברים יש לייחס
22 להן משקל פחות.
- 23 24. בנוסף, כל העדים כולם העידו שאירוע הנשיכה הסתיים כשהגיע למקום עמי, והצליח
24 לאסוף את כל הכלבים ולהכניסם לביתו של הנתבע. כך העידה התובעת בש' 13-14
25 להודעתה, כך העידה תמר לוי בש' 8, מרים סאטניק בש' 8 – 17. גם עמי פלד העיד שהוא
26 מסר להסגר את שני הכלבים שהיו מעורבים בתקיפה, שהם הכלבים של הנתבע (ש' 55 –
27 62).
- 28 25. יודגש, גם בבירור שעשה הווטרנר נמצא ששני כלבי האמסטף הצעירים שבבעלות הנתבע
29 הם שנשכו את הילדה, ובהתאם, הם הומתו (ר' מכתבו מיום 3.7.07, מתוך ת/1).
- 30 26. לפיכך, אני סבורה שהתובעת עמדה בנטל להוכיח שהנשיכות בוצעו על ידי כלביו של הנתבע.
31

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 46135-04-15 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

אחריות הנתבע 1

- 1
- 2 27. ס' 41א' לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] מסדיר את האחריות לנזקים שנגרמו על ידי כלב :
- 3 41א'. בתובענה בשל נזק לגוף שנגרם על ידי כלב, חייב בעליו של הכלב או
- 4 מי שמחזיק בכלב דרך קבע (להלן - הבעלים) לפצות את הניזוק, ואין נפקא מינה
- 5 אם הייתה או לא הייתה התרשלות מצדו של הבעלים."
- 6 28. כאמור לעיל, הנתבע היה בעליהם של הכלבים שנשכו את התובעת. לטענת הנתבע, אין עליו
- 7 אחריות לנזקים, שכן במועד האירוע הוא לא היה "מי שהחזיק בהם דרך קבע". לטענת
- 8 הנתבע, במועד זה הוא שירת בשירות מילואים פעיל, ועל כן הפקיד את עמי להיות הממונה
- 9 עליהם והמחזיק בהם. לטענת הנתבע, מרגע שמסר את הכלבים להחזקתו של עמי, אין
- 10 להטיל עליו אחריות מכח ס' 41א לפקודה. טענה זו מבוססת על דעת הרוב בע"א (חי') 4028/07
- 11 המוסד לביטוח לאומי נ' ציפורה פרי (25.2.08), לפיה אם בעליו של כלב אינו
- 12 מחזיק בו דרך קבע, הוא פטור מאחריות למעשיו :
- 13 "כשלעצמי, אני מעדיף את הפרשנות לפיה לניזוק בעוולה של היזק על-ידי כלב,
- 14 לפי [סעיף 41א](#) לפקודה, עומדת עילת תביעה כנגד "המחזיק בכלב דרך קבע",
- 15 ורק מקום שאין "מחזיק" בנמצא, תעמוד לניזוק תביעה כנגד הבעלים. גם
- 16 ההגנות המנויות ב[סעיף 41ב](#), הרלוונטיות רק למי שמחזיק בכלב בעת האירוע,
- 17 מובילות למסקנה זו. לכל אלו אוסיף כי הטלת אחריות על הבעלים מקום שאין
- 18 כלל באפשרותו למנוע את התרחשות הנזק, מאחר שהשליטה והפיקוח נמצאים
- 19 בידי מחזיק הכלב, אינה תואמת את רגש הצדק ואת שיקולי ההרתעה ומניעת
- 20 הסיכון שעומדים בבסיס משטר האחריות המיוחד הקבוע ב[סעיף 41א](#). זאת,
- 21 להבדיל מבעלים של מקרקעין, שעשוי להתחייב לצד המחזיק במקרקעין - יצחק
- 22 עמית "ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך" על חובת הזהירות של
- 23 המחזיק במקרקעין", **פרשת השבוע** (ד"ר א' הכהן וד"ר מ' ויגודה, עורכים) 41
- 24 (תשס"א). ומאחר שבכלב עסקינן, נזכיר מדרש תנאים לסיפא של הפסוק הנ"ל,
- 25 ש"לא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו".
- 26 בנסיבות אלה, כל שנותר לנו לבחון הוא האם אכן הנתבע לא החזיק בכלבים דרך קבע
- 27 במועד האירוע.
- 28 29. הנתבע העיד כי יצא למילואים כמה ימים לפני האירוע :
- 29 "כשנאמר לי על האירוע הייתי במילואים. קיבלתי עדויות ממה שאמרו לי,
- 30 הדבר הזה, הבנתי שהגורות הן האחראיות...
- 31 ש. כמה זמן יצאת למילואים לפני האירוע?

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 46135-04-15 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

- 1 ת. זה יכול להיות כמה ימים. זה היה לפני 10 שנים. עמי הגיע אלי הביתה, היה
2 איתם יום יומיים לפני כן וראה סדר יום. יצאתי למילואים ואחרי האירוע
3 למחרת בבוקר שחררו אותי לטפל בבעיה וחזרתי לישוב. " (עמ' 11 ש' 27 – 33)
- 4 30. גרסה זו היא גרסה כבושה, ואינה עולה בקנה אחד עם גרסת הנתבע כפי שנמסרה במשטרה
5 כמה ימים לאחר האירוע. על אף שהנתבע נחקר תחת אזהרה בחשד ל"אי נקיטת זהירות
6 בבעלי חיים", הנתבע לא הזכיר ולו ברמז את הטענה שהוא שירת במילואים ביום האירוע,
7 או אפילו שלא היה בתחומי הישוב. ההודעה נפתחת בתיאור סדר היום של הכלבים ביום
8 האירוע:
- 9 "אני לקחתי את הכלבים בשעות אחר הצהריים. יצאתי עם שלושה כלבים לטיול.
10 יצאתי בבוקר באותו יום בסביבות 7:30 עם שני הכלבים שתקפו את (התובעת)
11 וכנ"ל בצהריים אך בצהריים יצאתי עם שלושה כלבים שלי. יש לי שלושה כלבים.
12 בצהריים טיילתי עם הכלבים בערך חצי שעה. ובבוקר יצאתי עמם במשך כשעה
13 טיילתי עם הכלבים לכיוון צפון... ואז ביום ה' (יום האירוע – מ.צ.) החזרתי
14 הכלבים לבית בין השעה 15:00 ל- 16:00 ושמתי אותם בבית בחדר והבית נעול
15 ואז חבר שלי שגר אצלי בינתיים הוא אורח, עמי פלד, אצלי הוציא את שלושת
16 הכלבים שלי, את הכלב שלו מסוג בוקסר ועוד כלב קטן של אורח נוסף של חבר
17 שלי... ואז עמי פלד הוציא את הכלבים לחלקה הריקה שליד הבית לעשות
18 צרכים..." (ש' 8 - 35)
- 19 לקראת סוף ההודעה הסביר הנתבע מדוע הוא משחרר את הכלבים ללא רצועה:
20 "הם כלבים ממושמעים, לכן כל הדבר הזה תקף אותי בשוק גמור. גם לא הייתי
21 עד למקרה אז אני לא יכול לנתח מדוע זה קרה." (עמ' 1 ש' 65 - עמ' 2 ש' 9)
- 22 31. הנה כי כן, אף שהתובע נחקר באזהרה, הוא לא מסר את גרסת ההגנה האולטימטיבית
23 "במקום אחר הייתי". היפוכו של דבר, במסגרת הודעתו במשטרה הוא הודה שהיה עם
24 הכלבים לפחות עד השעה 16:00. יצויין כי האירוע אירע בסביבות השעה 18:00 (הודעת
25 התובעת ש' 2, הודעת תמר לוי ש' 1, הודעת מרים סאטניק ש' 1, הודעת דולב ישרן ש' 1
26 ודו"ח אלמקייס)
- 27 32. כאשר נשאל על כך בחקירה הנגדית השיב
28 "יכול להיות שאז יצאתי למילואים. באותו בוקר אולי שוחררתי ממילואים
29 לחזור למחרת."
30 וכשנשאל האם ייתכן שהוא טייל עם הכלבים באותו היום השיב בשלילה. אלא שהטענה
31 כאילו ייתכן שבאותו היום יצא למילואים אינה מתיישבת עם האמור בהודעה למשטרה,
32 לפיה הוא טייל עם הכלבים גם בשעות הצהריים.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 15-04-46135-04 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

- 1 33. אני מעדיפה את הגרסה שנמסרה בסמיכות זמנים לאירוע, על פני הגרסה המאוחרת
 2 שנמסרה למעלה מעשר שנים מאוחר יותר. בעניין איחור במסירת טענת "במקום אחר
 3 הייתי" כבר נפסק כי
- 4 "כאמור, הלכה פסוקה היא כי ערכה ומשקלה של עדות כבושה מועטים ביותר,
 5 כל עוד העד לא נתן הסבר מניח את הדעת לשאלה מדוע כבש את עדותו ומדוע
 6 החליט לחושפה בשלב מאוחר. ודוק, כלל ראייתי זה חל גם על עדותו של נאשם
 7 במשפט, כפי שכבר ציינתי בע"פ 5730/96 גרציאני נ' מדינת ישראל [6]:
- 8 "...גם נאשם הכובש את גרסתו חייב ליתן הסבר סביר ואמין בדבר
 9 הטעם לכבישתה של הגרסה; ובמקום שלא ניתן טעם כזה, נושאת
 10 הגרסה המאוחרת תווית של חשד, שמא היא כוזבת. תווית כזו טעונה
 11 הסרה; וכל עוד לא הוסרה הרי היא מעיבה על אמינותה של הגרסה"
 12 (שם, בפסקה 5). " (ע"פ 4297/98 הרשטיק נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4)
 13 673 (2000))
- 14 34. לנתבע שבפני ניתנה הזדמנות במסגרת חקירתו הנגדית להסביר את הסתירה בין העדות
 15 לפיה שירת במילואים באותו היום לבין עדותו במשטרה, כשזו הוצגה לו, והוא השיב
 16 תשובה מגומגמת, ובה יש הסתייגות באשר למועד יציאתו למילואים. הסתייגות זו מחזקת
 17 את הקושי בהעדפת גרסה שניתנה זמן כה רב אחרי האירועים על פני גרסה שניתנה בסמוך,
 18 כאשר המשטרה יכולה הייתה בקלות לאמת או לשלול אותה.
- 19 35. הנה כי כן, אני סבורה שביום האירוע הנתבע לא שירת בשירות מילואים פעיל. אולי הנתבע
 20 היה בחופשה משירות כאמור, ייתכן שעמי התארח אצלו כהכנה לקראת שירות מילואים
 21 אליו היה אמור הנתבע לצאת תוך כמה ימים, ייתכן שהנתבע בדיוק סיים את שירות
 22 המילואים, ועמי עדיין התגורר אצלו, וייתכן שעמי התארח בביתו בלא כל קשר לשירות
 23 מילואים. כך או כך, מתיאור יום האירוע כפי שעולה מהודעת הנתבע במשטרה, עולה כי
 24 עמי לא החזיק בכלב דרך קבע אלא יצא עמו לטיול קצר, כשמי שאחראי על הכלבים הוא
 25 הנתבע, שהוא הבעלים שלהם.
- 26 36. לפיכך אני סבורה שיש להטיל על הנתבע אחריות לפצות את התובעת בגין נזקיה, על פי ס'
 27 41 לפקודת הנזיקין.
- 28 אחריות הרשות המקומית
- 29 37. התובעת טוענת שהרשות המקומית התרשלה בפיקוח ומניעת הימצאותם של כלבים
 30 המשוטטים בשטח הישוב ללא זמן וללא רצועה. לטענת התובעת, התרשלות זו בולטת

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 46135-04-15 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

- 1 במיוחד בשים לב לעובדה, שלא הייתה שנויה במחלוקת, שילד אחר הותקף על ידי חבורה
2 אחרת של כלבים זמן קצר לפני המקרה.
- 3 38. עדות באשר למקרה התקיפה השני נשמעה מפי אמו של אותו הילד, וקיבלה חיזוק מכתבה
4 במקומו, עליה חתום מנכ"ל היישוב, ובה נאמר שמקרה זה הוא המקרה השני תוך כמה
5 חודשים שכלב מסוכן שהסתובב חופשי כמעט גרם למותו של ילד. חיזוק נוסף ניתן למצוא
6 בהודעות שמסרו העדים במשטרה, ובכלל זאת של הנתבע עצמו, לפיה הוא היה מודע לכך
7 שתושבי היישוב חוששים מהכלבים ולא רצה לתת להם פתחון פה (עמ' 1 ש' 19 ועמ' 2 ש'
8 14 – 15).
- 9 39. כאמור לעיל לטענת המועצה, היא נקטה אמצעים סבירים למניעת האירוע.
- 10 40. הדברים ידועים, ואף הרשות המקומית לא חלקה עליהם, ומכל מקום לא יכולה להיות
11 מחלוקת על כך שלרשות המקומית חובת זהירות לטפל בכלבים משוטטים המהווים מפגע.
12 ר' לעניין זה פסק דינה של כבוד השופטת אסתר נחליאלי חייט בת"א (רמ' 05-2053
13 קונרטי רז נ' ב.ר. מסעדות (דימונה) בע"מ (29.4.09):
- 14 "מהראיות שהובאו לפני עולה כי העירייה הפרה את חובתה הסטטוטורית
15 הקבועה ב**פקודת העיריות**; סעיף 247(א) לפקודה קובע במפורש כי:
16 " העירייה תורה בדבר רישומם והחזקתם של כלבים והשמדתם של
17 כלבי הפקר או כלבים שהם מוחזקים, או מניחים להם לשוטט,
18 במקומות ציבוריים שלא לפי התנאים שנקבעו".
- 19 בנוסף להוראת הדין הספציפית המחייבת את העירייה לנקוט אמצעים של ממש
20 ככל שמדובר בכלבים משוטטים (כאמור לעיל), מחייבת הפקודה וכך גם
21 הפסיקה את העירייה בחיובים נוספים המוטלים עליה מכוח הוראות חוק
22 כלליות ב**פקודת העיריות**; כך סעיף 242 לפקודה קובע את חובת העירייה לנקוט
23 באמצעים להסרת כל מטרד או למניעתו בנושאים של תברואה, בריאות הציבור
24 ונוחותו; כך גם סעיף 249(29) לפקודה שהוא 'סעיף סל' המטיל על העירייה חובה
25 לעשות כל מעשה כדי לשמור על בריאות הציבור והביטחון. לטעמי הוראות
26 החוק הללו מקימות כשלעצמן את חובת הזהירות המושגית כלפי התובעים.
27 בע"א 1068/05, מימוני נ' עיריית ירושלים קבע בית המשפט העליון כי אמנם,
28 המשפט הישראלי אינו מכיר בגזירתה של חובת הזהירות מהסמכויות שהוקנו
29 לרשות שלטונית על פי חוק שכן
30 "קיומה של האחת אינו מקים את האחרת ושילתה של האחת אינה
31 שוללת את האחרת...מבחנה של חובת הזהירות בעולת הרשלנות הוא
32 הצפיות...מבחנה של הסמכות או החובה השלטונית הוא הדין והוא

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 46135-04-15 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

- 1 מוכרע על פי הוראותיו הספציפיות של כל חיקוק וחיקוק... (פסקה 21
2 לפסק הדין).
3 אלא שבית המשפט קובע יחד עם זאת,
4 "קיומה של הסמכות הוא שיקול רב ערך בגיבושה של המדיניות
5 המשפטית העומדת ביסוד חובת הזהירות... קיומה של הסמכות
6 הסטטוטורית הוא המשמש אבן מסד ותשתית עליה נבנית חובת
7 הזהירות המושגית" (ההדגשה אינה במקור – א.נ.ח).
8 ראו בעניין זה גם בע"א 862/80, עיריית חדרה נ. זוהר, פ"ד לז(3), 763 וכן ע"א
9 243/83, עיריית ירושלים נ. גורדון, פ"ד לט(1) 113).
10 וכן ר' ת"א (שלום ת"א) 168902/09 המוסד לביטוח לאומי נ' מועצה מקומית אלעד
11 (27.8.14).
12 41. כאמור בס' 247 לפקודת העיריות, חובתה של הרשות המקומית לטפל בכלבים משוטטים
13 אינה מוגבלת לכלבי הפקר, והיא חלה גם על כלבים שיש להם בעלים, אלא שבעליהם
14 מניחים להם לשוטט במקומות ציבוריים בניגוד לתנאים שנקבעו לכך. אמנם, בניגוד
15 למפגעים במדרכות, כלבים משוטטים אינם נייחים, ואינם ממתנינים לעובדי הרשות
16 המקומית שיבואו לטפל בהם. אולם כשם שעל הרשות המקומית מוטלת החובה לפעול
17 בשקידה סבירה לטיפול במפגעי המדרכות, כך גם מוטלת עליה החובה לפעול בשקידה
18 סבירה לטיפול בכלבים משוטטים, בין אם יש להם בעלים ובין אם לאו.
19 42. יודגש, שלית מאן דפליג שאחריותה של הרשות המקומית אינה אחריות מוחלטת, והשאלה
20 אינה האם המועצה מנעה את תופעת הכלבים המשוטטים או לאו. אלא האם היא יכולה
21 הייתה למנוע, לו פעלה בזהירות סבירה תוך נקיטת אמצעים סבירים לטיפול במפגע.
22 43. אלא שהתמונה העולה מהראיות היא תמונה עגומה של אזלת יד של הרשות המקומית,
23 בעמידה מול הפרות החוק של בעלי הכלבים, אשר חלק מהם לא רשמו כלל את הכלבים,
24 ועל כן הרשות לכאורה לא ידעה עליהם, וחלקם אפשרו לכלביהם לשוטט בלא השגחה
25 בישוב, ולעשות ככל העולה על רוחם.
26 44. מנהל מחלקת התברואה במועצה, מר מאיר אלמקייס, העיד שבעיית הכלבים המשוטטים
27 הייתה ידועה לרשות המקומית, וכך גם העיד מזכיר הישוב (עמ' 18 ש' 28 וכן עמ' 21 ש' 35
28 – עמ' 22 ש' 2). על אף האמור, המועצה לא נקטה פעילות יזומה לאתר כלבים מסוכנים
29 שלא רשומים אצלה, היא לא עשתה סקר יזום בקרב התושבים (עמ' 18 ש' 34), ואף אם
30 ראה עובד מחלקת תברואה כלב מסוכן שאינו רשום, כל עוד הכלב היה בחצר של בית, הוא
31 לא עשה דבר (עמ' 26 ש' 4-3). בתשובה לשאלה האם נקטה המועצה פעילות יזומה לפרסם
32 את חובת רישום הכלבים, השיב אלמקייס בהיסוס שהוא חושב שכן (עמ' 19 ש' 6 – 7).

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 46135-04-15 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

- 1 45. על אף שכלבים משוטטים הם לכל הדעות מפגע מסוכן, ואף שאירעו בעבר מקרים שכלבים
2 משוטטים תקפו בני אדם, המועצה האזורית אינה מעסיקה ולא העסיקה פקח ייעודי
3 לטיפול בבעיית הכלבים המשוטטים. על פי עדות אלמקייס, אחד מעובדי מחלקת
4 התברואה מתגורר בישוב תקוע, והוא לקח על עצמו את הטיפול במפגע זה, ללא הכשרה,
5 אלא מתוקף העובדה ש"יש לו גישה לכלבים" (עמ' 14 ש' 24 – עמ' 15 ש' 2).
- 6 46. אלמקייס העיד אודות (העדר) האפקטיביות של פעילותו של העובד, ששמו רפאל או אנדרה,
7 בלכידת הכלבים המשוטטים:
- 8 "לנו היו ויכוחים עם בעלי הכלבים שידענו שהכלבים שלהם משוטטים ועד
9 שהגיע לוכד הם נכנסו לבית אז אי אפשר לקחת אותם. זו נסיעה של 20 דקות
10 מהמועצה. הייתה משימה לרפאל, עד כמה שאני זוכר, הוא ניגש לאנשים שמכיר
11 אז הוא פנה אליהם בצורה חברית. אם היו כלבים במקרה הוא תפס והביא
12 לכלביה." (עמ' 14 ש' 35 – עמ' 15 ש' 2)
- 13 47. יודגש, שהמועצה בחרה להשאיר את הציות לחוק ליד המקרה ולרצונם הטוב של
14 התושבים, ולא להתעמת עמם, אף שהחוק מקנה לה סמכויות אכיפה. כך למשל העיד
15 אלמקייס שהוא יודע שהחוק מקנה לו סמכות להיכנס לבתים ולבצע אכיפה, אבל מפעיל
16 סמכות זו רק כאשר הגיעה אליו תלונה, למשל תלונה אודות זוהמה (עמ' 19 ש' 14 – 18).
17 יתרה מזו, דווקא העובד שנמצא בשטח ועליו מוטל התפקיד להתעמת עם בעלי הכלבים
18 המשוטטים, לא ידע את הסמכויות המוקנות לו, וסבר שאין לו סמכות להיכנס לבתים, גם
19 במקום שמתקיים אצלו חשד סביר שאל הבית נמלט כלב משוטט, אשר עצם השוטטות שלו
20 מהווה עבירה של בעליו:
- 21 "אם הם בורחים לבית אני לא יכול להיכנס ולתפוס כי זה שטח פרטי." (עמ' 24
22 ש' 27).
- 23 העובד אינו מצויד ברכב ייעודי לתפיסת כלבים, ועל כן אין לו את היכולת לתפוס יותר
24 מאחד או שניים, אף אם הכלבים המשוטטים מתלהקים ללהקה גדולה יותר (עמ' 24 ש' 31
25 – עמ' 25 ש' 5, ושוב בעמ' 26 ש' 4).
- 26 48. על אזלת ידה של המועצה ניתן ללמוד אפילו מאופן הטיפול בכלבים שתקפו את התובעת,
27 אשר היו לכל הדעות מסוכנים. כאמור לעיל, אירוע התקיפה הופסק רק כאשר עמי הצליח
28 לקשור את הכלבים התוקפים ולהכניסם לביתו של הנתבע. אל הבית הגיע אלמקייס יחד
29 עם שוטר, וביקשו למסור את הכלבים התוקפים להסגרה. אלא שנוכח התנגדותו של עמי,
30 נלקחו להסגר רק שנים מהכלבים, שאותם הסכים עמי למסור לאחר מאמצי שכנוע והשנים
31 הנותרים הושארו בחזקתו. עניין זה יש לראות בחומרה דווקא נוכח עדותו של אלמקייס
32 לפיה הוא ידע מאירוע קודם בו תושב סירב להסגיר את הכלב, והעלים אותו (עמ' 15 ש' 14

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 46135-04-15 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

- 1 – ש' 19). בהקשר זה יצוין, כי למרות שאלמקייס העיד שלאחר הוויכוח הוסגרו לבסוף כל הכלבים, עיון בדו"ח האירוע שכתב ואשר מצוי בתיק המשטרה מלמד שלא כך אירע, וכי ביום האירוע הוסגרו רק 2 כלבים, וכך מתאר אלמקייס בדו"ח:
- 4 "בשיחה עם העדים/ות התברר שארבעה כלבים תקפו את הילדה על המדרכה, במקום ציבורי. שני הכלבים האחרים שייכים לגרשון בר סלע הוסגרו באותו יום על ידי אנדרה וחיים, עובדי מחלקת תברואה. מר עמי פלד סירב להסגיר את שני הכלבים שלו וסיכם עם השוטר שהגיע שיסגיר את הכלבים למחרת עם קבלת צו ההסגר. גם למחרת סירב עמי להסגיר את הכלבים למרות צו ההסגר שנתקבל. הודעתי למשטרת גוש עציון ולד"ר בורשטיין לנסות ולשכנעו להסגיר את הכלבים לתחנת ההסגר. בתאריך 14.6.07 הוסגרו כאמור הכלבים לכלביה לאחר מאמצים רבים."
- 12 49. מעבר לרפיסות המועצה בנקיטת פעולות אכיפה מול התושבים, ניתן היה לעשות יותר ללכידת הכלבים המשוטטים במרחב הציבורי, כפי שנעשה לאחר האירוע בו התקיפו הכלבים את התובעת. כך למשל, ניתן היה לתגבר את רפאל בלוכד מקצועי, כזה המצויד ברכב מתאים ללכידת מספר רב של כלבים. אלמקייס העיד ש"ייתכן שבאותה תקופה השתמשנו בלוכד חיזוני." אולם זאת בעקבות שני אירועי התקיפה החמורים שאירעו בישוב (עמ' 18 ש' 21 – 24). וכך ר' דברי מזכיר היישוב המתאר את שנעשה בעקבות האירוע:
- 18 "אני חושב שעשינו מאמץ מעבר לעבודה הרגילה לנסות להביא לוכד כלבים. המועצה לא שוכרת לוכד כלבים חיזוני כל הזמן. אחרי המקרה השני בתקוע ניסינו ללחוץ ואני חושב שהייתה תקופה שהגבירו מאמץ אחרי זה. לא הייתה שגרה כזו כל השנים." (עמ' 22 ש' 35 – עמ' 23 ש' 2)
- 22 50. אלא שלא צריך היה לחכות לאירוע התקיפה השני. לכל המאוחר לאחר המקרה הראשון בו ילד הותקף, אוזנו נתלשה לחלוטין, והוא היה מאושפז בבית החולים במשך חודש ימים, ניתן היה להתערור ולהבין שכלבים משוטטים הם מפגע מסכן חיים, אשר יש לנקוט באמצעים העומדים לרשות המועצה על מנת לטפל בו.
- 26 51. על כל אלה יש להוסיף את החסר הברור באמצעי הסברה, שנועדו להבהיר לתושבים שכלב משוטט עלול לסכן את הבריות. אמצעי הסברה אלו ננקטו לאחר האירוע, ובהם פרסומים במקומונים אודות הסכנה הטמונה בכלבים המשוטטים.
- 29 52. יש להניח שאילו היו מתבצעות פעולות אכיפה יותר אפקטיביות, התושבים עצמם היו מקפידים יותר שלא לאפשר לכלבים לשוטט באין משגיח. זאת, בין אם משום שהיו מבינים שהרשות המקומית רואה בכלבים אלה מפגע מסוכן, ובין אם מחשש שהכלב ייתפס ויוסגר לכלביה, על המשמעות הכספית הנלווית לכך.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 46135-04-15 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

- 1 53. דבר מאלה לא נעשה, ולפיכך אני סבורה שהרשות המקומית התרשלה במילוי חובת
2 הזהירות המוטלת עליה.
- 3 חלוקת האחריות
- 4 54. חלוקת האחריות בין הנתבעים תיעשה על פי מידת האשם המוסרי שדבק בכל אחד מהם:
- 5 "החלוקה הפנימית בין המעוולים נעשית כאמור בסעיף 84(ב) לפקודה על פי
6 "הצדק והיושר בהתחשב עם מידת-אחריותו" של כל אחד מהמעוולים. בפסיקה
7 נקבע כי החלוקה תיעשה לפי מידת האשם המוסרי שיש לייחס לכל אחד
8 מהמעוולים (ראו: ע"א 746/76 עזבון המנוח בן עזרא נ' מויאל, פ"ד לב(3) 539
9 (1978); ע"א 1170/91 בכור נ' יחיאל, פ"ד מח(3) 207, 216, 218-220 (1994)
10 (להלן: עניין בכור); ע"א 4530/91 רשות הנמלים והרכבות נ' צים חברת השיט
11 הישראלית בע"מ, פ"ד נד(4) 583, 618 (2000); ע"א 7130/01 סולל בונה בניין
12 ותשתית בע"מ ואח' נ' תנעמי, פ"ד נח(1) 1, 23 (2003)), או על פי מבחן האשמה
13 ההדדית הכולל הן את רכיב הסיבתיות והן את רכיב האשמה המוסרית (עניין
14 עיריית חיפה, בפסקה 49; עניין בכור, בעמ' 218; עניין מירו, בעמ' 796. וכן השוו
15 לע"א 3656/99 טרנסכלל בע"מ נגד מ.א.ר. מסחר וספנות בע"מ, פ"ד נו(2) 344,
16 בעמ' 362-363 (2001)). " (עא 7008/09 גיאבר עדנאן עבד אל רחים נ' מוסבאח
17 עבד אל קאדר (7.9.10), להלן: "עניין אל רחים")
- 18 55. הנתבע הוא האדם שהחליט לגדל בביתו שלושה כלבים מסוכנים מסוג אמסטף, אשר כל
19 בר בי רב יודע שהם עלולים להיות תוקפניים. הנתבע הוא שטיפל בכלבים, והוא שנהג
20 להוציא אותם ללא זמם וללא רצועה, גם אם עשה כן רק למקומות שהוא סבר שאין בהם
21 עוברים ושבים. הנתבע הוא שהפקיד את הכלבים בידיו של עמי, והוא שהרשה לו להוציאם
22 מהבית. על הנתבע הייתה מוטלת האחריות לוודא שעמי לא מוציא את הכלבים ללא זמם
23 על פיהם.
- 24 56. עמי הוא האחראי הישיר, אשר הוציא מהבית שלושה כלבים מסוכנים מסוג אמסטף,
25 וכלבה נוספת מסוג בוקסר, כשהם לא קשורים, ללא זמם, במגרש ממנו הם יכולים בנקל
26 לצאת, ולתקוף עוברים ושבים. אם לא די בכך, בעודם בחוץ, עמי לא השגיח בהם, אלא
27 שוחח במכשיר הטלפון הנייד, ובכך אפשר להם לצאת ולתקוף את התובעת.
- 28 57. אחריות הרשות המקומית, לעומת זאת, היא אחריות עקיפה בלבד. אחריותה נובעת
29 מהחובה לאכוף על כל תושבי הישוב, והנתבע בכללם, את חוק העזר המחייב רישום
30 הכלבים המסוכנים, ואת החוק האוסר יציאה לרשות הרבים כשהכלבים אינם קשורים.
31 אין ספק שהאשמה המוסרית שדבקה בה נמוכה לאין שיעור.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 46135-04-15 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

58. לפיכך אני קובעת שהרשות המקומית תישא ב- 10% מהנוק. האשמה המוסרית של עמי שהיה מופקד על הכלבים המסוכנים בדקות שלפני האירוע, ושל הנתבע, שהחליט לגדל אותם במקום יישוב, ושהנהיג את הנוהג של הוצאתם ללא רצועה וזמם, היא אשמה מוסרית זהה. עמי והנתבע יישאו ב- 45% מהנוק, כל אחד.

5 אחריות ביחד ולחוד

59. סעיף 11 לפקודת הנזיקין, מסדיר את המצבים בהם ישנם מספר מעוולים האחראים לגרימת הנזק, והוא קובע את הכלל לפיו ניתן לתבוע את המעוולים ביחד ולחוד:

8 "היה כל אחד משני בני-אדם או יותר חבים לפי הוראות פקודה זו, על מעשה
9 פלוני, והמעשה הוא עוולה, יהיו חבים יחד על אותו מעשה כמעוולים יחד
10 וניתנים להיתבע עליה יחד ולחוד".

60. הקושי שמוליד הכלל לפיו האחריות מוטלת על המעוולים יחד ולחוד לא חמק מעיני בית המשפט, במקרים בהם לא ניתן להיפרע מאחד המעוולים (או יותר), כך שהמעוול האחר נאלץ לשאת ביותר מכפי חלקו, אלא שאף אם הכלל יוצר תחושת אי הצדק, אמר המחוקק את דברו, והורה להעדיף את האינטרס של הניזוק על פני המעוול הסולבנטי:

15 "אחד הרציונלים שבבסיס דיני הנזיקין הוא החזרת המצב לקדמותו, קרי,
16 העמדתו של הניזוק במקום בו היה קודם לעוולה. רציונל זה עומד בבסיס
17 החיוב ביחד ולחוד של מעוולים במשותף כפי שנקבע בסעיף 11 לפקודת הנזיקין.
18 מטרתו של הכלל "ביחד ולחוד" להביא לכך שהניזוק יקבל תרופה מלאה בגין
19 הנזק שסבל, מבלי שיאלץ לכתת רגליו בין המעוולים ומבלי שיצא וידיו על ראשו
20 ולו גם באופן חלקי (ראו דברי השופט ד' לוי בעניין מלך, בצטטו את דבריו של
21 אהרן ברק במאמרו "הערכת הפיצויים בנוקי גוף" עיוני משפט ט 243 (תשמ"ג-
22 תשמ"ד)). הכלל "יחד ולחוד" נועד במיוחד למצבים בהם מי מהמעוולים אינו
23 סולבנטי, שאז הנזק "מתגלגל" לפתחו של אחד המעוולים ולא לפתחו של
24 הניזוק. כלל זה מעדיף אפוא את הניזוק על פני המעוולים במשותף." (פסק הדין
25 בעניין אל רחים שהוזכר לעיל)

61. נוכח האמור, גם כאשר אחריותו של אחד המעוולים היא רק מהמעגל השני, למשל משום שהוא לא פיקח על המעוול העיקרי ולא מנע ממנו מלהפר את חובותיו, עדיין מצא בית המשפט שיש להטיל על שני סוגי מעוולים אלו אחריות ביחד ולחוד:

29 "עם זאת, בהבדל מן האחריות המוטלת על העירייה, המנהל והמורה
30 כ"מעוולים ראשיים", אחריותו של משרד החינוך בנסיבות המקרה דן מציבה
31 אותו כ"מעוול משני" בלבד שכשל בקיום חובת הפיקוח המוטלת עליו לוודא

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 15-04-46135-04 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

1 שהמעוולים הראשיים ובעיקר העירייה ביצעו את החובות האקטיביות
 2 המוטלות עליהן. דומני כי נוכח האחריות שנושא בה משרד החינוך כ"מעוול
 3 משני" בנסיבות המקרה דנן יש לסווגו כמעוול נפרד משלושת האחרים ולא,
 4 כגישת חברי, כמעוול החב בחובת זהירות משותפת עימם כלפי הניזוק. אלא
 5 שסיווג זה של משרד החינוך כמעוול נפרד ומשני, אין בו כדי לחלצו מן החובה
 6 לשאת כלפי המערער באחריות לנזק "ביחד ולחוד" עם שלושת המעוולים
 7 האחרים. זאת משום שהנזק שנגרם למערער במקרה דנן בשל הפרת חובות
 8 הזהירות על-ידי מי מארבעת המעוולים הוא אחד וכל אחד מהם נטל חלק
 9 בשרשרת הסיבתית שהובילה להתרחשות הנזק, באופן שהוא אינו ניתן לחלוקה
 10 ולייחוס נפרד למי מביניהם.
 11 העובדה כי העירייה – הנושאת בעיקר האחריות הישירה לנזק שנגרם – הינה
 12 חדלת פירעון ולא ניתן יהיה להיפרע מידה את הסכומים שבהם חויבה, מחדדת
 13 מאוד את הקשיים העשויים להתעורר נוכח העיקרון הנהוג במשפטנו מתוקף
 14 [סעיף 11 לפקודת הניזוקין](#) [נוסח חדש], בדבר הטלת אחריות "ביחד ולחוד" על
 15 מעוולים במשותף במישור היחסיים שבינם ובין הניזוק-המערער (ראו גם ישראל
 16 [גלעד "הערות להסדרי הניזוקין בקודקס](#) – אחריות ותרופות" משפטים לו(3)
 17 789, 761 (2006)). אולם נוכח ההלכה העקבית הנוהגת בעניין זה עליה עמד חברי
 18 ונוכח הטעמים שביסוד הלכה זו, מקובלת עלי עמדתו כי חדלות הפירעון של
 19 העירייה כמעוולת עיקרית, אין בה כדי להועיל למשרד החינוך על דרך של
 20 הפטרתו כלפי המערער מן החיוב החל עליו "ביחד ולחוד" עם המעוולים
 21 האחרים.
 22 יפים בהקשר זה דבריו של השופט (כתוארו אז) א' ריבלין:
 23 "בשולי הדברים אבקש להתייחס לטענת המדינה, כי יש להישמר פן
 24 הטלת אחריות על המפקח תבוא, בסופו של יום, על חשבון אחריותו
 25 של המעוול הישיר. ומדגישה המדינה: "מה גם שבמקרים הבלתי-
 26 נדירים שבהם המעוול הישיר אינו זמין ובר-פירעון – מגעת השתתפות
 27 זו ל- 100% מן החבות. אין לך החצנת עלויות גדולה מזו!". בעניין זה
 28 מתבקשות מספר הערות. ראשית, אכן תוצאה של הפטר-דה-פקטו של
 29 המזיק העיקרי עלולה לחתור תחת מטרות ההרתעה והצדק, המנחות
 30 את דיני הניזוקין. עם זאת, אין משמעות הדבר כי לעולם אין להטיל
 31 אחריות על מי שהפר את חובת הפיקוח שלו. שיקולי ההרתעה והצדק
 32 תקפים גם כאן. בעניין זה יש לבחון כל מקרה לפי נסיבותיו, ובמקרה
 33 שבפנינו ביקש בית המשפט המחוזי לרכז ולאזן את התוצאה
 34 באמצעות תחימת אחריותה של המדינה ל- 30% מן הנזק בלבד...

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 15-04-46135-ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

- 1 שנית, באותם מקרים שבהם "המעוול הישיר אינו זמין ובר-פירעון",
 2 המשמעות של מתן פטור למפקח שחדל אינה "הפנמת עלויות" על-ידי
 3 המזיק הישיר, כי אם הותרת הנזק לפתחו של הניזוק" (ע"א 8526/96
 4 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 35 (23.6.05)). "דברי כבוד השופט
 5 חיות (כתוארה אז) בפסה"ד אל רחים שנוכר לעיל)
- 6 62. אין ספק שגם כאן, כמו בפסק הדין הנ"ל, אחריות הרשות המקומית היא במעגל השני,
 7 לעומת אחריותם של עמי והנתבע, שהיא אחריות ישירה. אלא שאף שאחריותה של הרשות
 8 המקומית היא עקיפה בלבד, אין בכך כדי לפטור אותה מחובתה לשאת בה ביחד ולחוד עם
 9 שני הנתבעים האחרים.

לסיכום

- 10 63. כלביו של הנתבע 2 תקפו את התובעת וגרמו לה נזקים של ממש. הצדדים הסכימו להעמיד
 11 את נזקי התובעת על הסך של 197,000 ₪, כולל שכר טרחה והוצאות.
 12 64. הנתבע 1 הוא שהוציא את הכלבים מביתו של הנתבע 2 ללא רצועה וזמם, אולם מי שהחזיק
 13 בהם דרך קבע, במובן המשפטי של המילה, הוא הנתבע 2. לפיכך שני נתבעים אלו הם
 14 האחראים העיקריים לתקיפה.
 15 65. הנתבעות 3 ו-4 לא עשו די על מנת למנוע את תופעת הכלבים משוטטים, ולפיכך אף הן
 16 אחראיות לנזקי התובעת, אם כי אחריות זה היא ברובד משני.
 17 66. כל הנתבעים כולם אחראים כלפי התובעת ביחד ולחוד.
 18 67. לפיכך אני מחייבת את הנתבעים לפצות את התובעת בסכום כולל של 197,000 ₪. בחלוקה
 19 הפנימית בין הנתבעים יישאו הנתבעים 1 ו-2 ב-45% מהסכום כל אחד, והנתבעות 3 – 5
 20 יחדיו ב-10% הנתרים. מחלקו של הנתבע 2 ינוכה הסך של 10,000 ₪ שכבר שילם לתובעת
 21 במסגרת ההליך הפלילי.
 22
 23
 24
 25

26 ניתן היום, י"ב אב תשע"ט, 13 אוגוסט 2019, בהעדר הצדדים.
 27

28 מוריה צירקה, שופטת

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 46135-04-15 ס.ש. ואח' נ' פלד ואח'

1
2